

VII ИНСТИТУЦИОНАЛНО-ОРГАНИЗАЦИОНА И ИНФОРМАТИЧКА ПОДРШКА ПРИМЕНИ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Специфичности развојних проблема и положај Тимочке крајине према суседним регионалним подручјима у другим државама које су чланице Европске уније, утицаће на правац и садржај **институционално-организационог прилагођавања** и доношење регионалних стратегија.

Приоритет имају:

- Институционална и организациона прилагођавања за потребе развоја.
- Регионална стратегија одрживог бизниса;
- Стратегија интегралног одрживог развоја Тимочке крајине-региона.

У погледу могућних нових институционалних и организационих аранжмана за Тимочку крајину, пружају се разне могућности за институционализовање, координацију и организовање на регионалном нивоу. Постоји неколико могућних модалитета интегралног управљања развојем и заштитом средине који појединачно или комбиновано, могу бити погодни за контролисање развојних фактора и то:

- Регионални ("супра-општински") савез општина, који би био регионални ентитет.
- Регионална корпорација/агенција за одрживи развој, уређење простора и заштиту животне средине, као развојна институција/организација са појединим овлашћењима која су пренета од републичких и локалних органа власти и која, уз то, располаже и властитим приходима.
- Регионално јавно предузеће за развој, уређење и заштиту средине читавог регионалног подручја (такође са ширим овлашћењима, као претходно).
- Регионална "испостава" одговарајуће републичке агенције/организације (за регионални развој, реструктурирање, развој малих и средњих предузећа и предузетништва, социоекономски развој, научна истраживања, информатичку и другу сазнајну подршку итд.).

Без обзира на конкретан модел који ће бити предузет, битно је да се постигне институционална и акцијска равнотежа између неопходне самосталности регионалне организација (а тиме и аутономности у односу на локалне и регионалне власти), с једне стране, и потребе да се обезбеди локални-регионални утицај и ефикасност акције с друге. Осим тога, потребно је успоставити одређену меру партнерства између јавног, приватно и тзв. „трећег сектора“.

Без обзира на конкретан институционални и организациони аранжман, регионално тело имало би у свом саставу одговарајућу експертску службу за планску евалуацију и мониторинг планских одлука. Служба би имала задатак да пружи/обезбеди трајну информатичку подршку припремању, доношењу и спровођењу стратешких планских одлука (укључујући и мониторинг имплементације одлука и једноставније облике планске, програмске и пројектне евалуације).

Како би перспективно Србија, односно регион Тимочке крајине могао користити средства из предприступне помоћи, на националном нивоу треба изградити и донети одговарајући национални развојни стратешки оквир, а за Тимочку крајину одговарајући регионални документ.

У циљу успешне подршке примени Просторног плана Скупштине (или председници) општина Зајечарског и Борског округа треба да се сагласе да се послови праћења остваривања Просторног плана у другим плановима, програмима, актима и пројектима и

њиховој реализацији *заједнички повере РАРИС-у и Републичкој агенцији за просторно планирање* (регионална канцеларија у Нишу).

Овакав допуњени делокруг рада РАРИС-а, подразумева измењену улогу и положај према оснивачима и дефинисање односа са ресорним министарствима која су од значаја за развој Тимочке крајине. У том смислу најзначајније је јачање сарадње на плану имплементације приоритетних капиталних инвестиција од заједничког интереса за Републику Србију, све општине Зајечарског и Борског округа, две и више општина или једне општине, што ће бити утврђено овим Регионалним планом. За обављање поверених и осталих послова неопходну стручно планерску помоћ РАРИС-у, пружиће Републичка агенција за просторно планирање и Институт за архитектуру и урбанизам Србије (у својству обрађивача Регионалног просторног плана), као и друге стручне институције.

Скупштине општина одредиће *органе локалне самоуправе*, или појединце из тих органа који ће сарађивати са РАРИС-ом, обављајући и део послова за територију своје општине, по програму које представници општина у управном органу РАРИС-а заједнички доносе.

Реализација претходно изнетих договора и послова који из њих произлазе подразумева подршку променама и проширењу организационе структуре, кадровском јачању и финансирању послова РАРИС-а, којима би се, у извесном смислу, мењале и прошириле његове данашње функције.

На основу Усвојеног Регионалног просторног плана РАРИС и Републичка агенција за просторно планирање ће донети Програм формирања и одржавања базе података о простору и Просторном плану, у функцији: коришћења, праћења и оцене спровођења, као и допуне и иновирања планских концепција и решења. Формирање базе података извршиће се на основу Просторног плана и "Аналитичко-документационе основе" Просторног плана која садржи бројне релевантне показатеље и информације.

Израдом и усвајањем Регионалног просторног плана створиће се предуслови за формирање свеобухватног ГИС-а, у циљу једноставнијег праћења и сагледавања појава и процеса на овом простору, ажурирањем свих елемената Аналитичко-документационе основе Плана. Формирање базе података извршиће се на основу Регионалног просторног плана који садржи бројне релевантне показатеље и информације (низ показатеља, до нивоа катастарских општина). На тај начин створиће се предуслови за формирање ГИС-а Зајечарског и Борског округа, на тај начин што ће се: у првој фази, извршити анализа доступних података из Регионалног просторног плана и података којима располаже РАРИС, општине и др. (утврдиће се степен валидности и ажурности података); и у другој фази, формирати јединствена просторна база података конверзијом дигиталних података у јединствени систем података о простору.

Приоритетне активности на организацији система централне базе података и информатичке подршке су:

- активности везане за обраду података и информатички део (набавка ESRI ГИС софтвера, набавка релационе базе података, набавка хардвера, *анализа и конверзија података из Регионалног просторног плана* и др.) и
- активности везане за оспособљавање стручног кадра у РАРИС-у и општинама.

Извори финансирања за средства намењена реализацији пројекта (набавка софтвера и хардвера, обука кадра и имплементација целог система) су Министарство животне средине и просторног планирања Републике Србије, разни домаћи и страни фондови за развој локалне самоуправе као што је GTZ, општински буџети, итд.

У зависности од анализе података прве фазе и оцене исте, процењено време имплементације целог система могло би се свести на временски период од 6-10 месеци.

Реализација система директно зависи од броја расположивих људи унутар РАРИС-а и општина Тимочке крајине. РАРИС би при иницијалном формирању система морао да има

особе које би директно учествовале у имплементацији, одржавању и припреми ГИС-а, док би на нивоу 8 општинских центара, морала да постоји бар по једна особа стручно оспособљена за напредно коришћење геобазе података.

Треба нагласити да у Србији постоје разне државне службе и органи који своју ГИС технологију темеље на ESRI алатима, тако да ће размена података између РАИС-а и Републичке агенције за просторно планирање, односно других служби као што су Републички геодетски завод, Војска Србије, Министарство унутрашњих послова Републике Србије, Републички завод за статистику Србије, Министарство енергетике и рударства Републике Србије, Водопривредни институт "Јаросав Черни" и др., бити на најједноставнијем могућем нивоу, јер се ради о истом типу података. Приликом преузимања од стране наведених служби подаци се уносе у систем без конверзија и додатних везивања атрибута и интегришу под централну базу података.